

4941 3. Beh. af Forfl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Marts 1876. 4942

være, at det vilde have været godt, om den daværende ærede Minister havde vidst den Gang, hvad der senere skulde komme, at Universitetet selv skulde udrede disse Summer, thi efter den ærede nuværende Ministers Mening vilde han jo saa aldrig være kommen med Forslag til et saadant Anlag som det, der nu er kommet istand. Bigesom den ærede sidste Laler kan jeg heller ikke frigjøre mig fra det Indtryk, at den ærede Ministers Standpunkt er noget egent; thi det forekommer mig, at han maatte erindre, at dette Thing eller i det Mindste en ikke ubetydelig Del af dette Things Medlemmer har villet, at de separate Fonds overhovedet skulle inddrages i Statskassen. Da dette Formaal imidlertid ikke har kunnet naas paa Grund af de høie Ministers Modstand, har man valgt en anden Vej, og det er da den indtil videre at sørge for, at enhver af de bestaaende Institutioner anvendes i Overensstemmelse med de Formaal, de oprindelig havde, med andre Ord, da Kommunitetet ikke kan inddrages i Statskassen paa Grund af de høie Ministers Modstand, siger man, at saa skal det oprindelige Formaal opretholdes. Det er paa denne Bane og ad denne Vej, at dette Things Flertal har villet kæmpe sig frem. Jeg kan derfor meget daarlig forstaa, at den ærede Minister gjentagne Gange har stillet Forslag om, at endog den gjorte Gjering — det nemlig, som Universitetet allerede har udredet — skal gjøres ugjort. Jeg kan forstaa, at den ærede Minister i Begyndelsen af sin Løbetane kunde fremkomme med saadanne Forslag i Haab om, at han kunde udføre store Reforme paa andre Omraader, og at han kunde tænke som saa: Naar jeg faar saa store Reforme gennemførte, er det rimeligt, at man vil imødekomme mig paa andre Punkter. Men det forekommer mig, at den ærede Minister i saa Henseende har, om jeg maa bruge det Udtryk, spillet Fallit, og derfor forekommer det mig beyndelig, at han kan mene, hvormegen personlig Sympathi vi end kunne have over for den ærede Minister, at vi dog skulle unde ham, hvad vi ikke have villet unde hans Forgænger, og hvad vi med Nøie tidligere havde tilkæmpet os. Jeg kan ikke negte, at det forekommer mig at være en noget beyndelig Stilling. Den ærede Minister jagde vel, at det kun var paa et Punkt, han vilde tilbageføre det Gamle, men det forekommer mig, at han i det Hele faar paa det Standpunkt at ville opretholde alle disse Institutioner og er bange for at røre ved dem. Han sagde saaledes, at de lærde Stoler stod i Fare for at blive oplugte af Realskolerne. Det var

en Gru, sagde han, det var næsten til Forstrækkelse for ham alle de mange Andragender fra Kjøbstæder, der kom fra Realskolerne. Det forekommer mig virkelig, at det er et, jeg vil ikke sige, aldeles gammeldags, men dog noget gammeldags Standpunkt. Jeg kan i det Hele ikke forstaa, hvorfor vi netop nu skulde gjøre Tilflugt til Universitetet. Er Universitetet overhovedet i Forlegenhed? Nei, det har en meget stor Kapital. Nu siger man jo vel, at det er for at opbevare til vore Efterkommere, hvad vore Forfædre have henlagt til dette Formaal, og man har lige som en Frygt for de kommende Rigsdage, men jeg vil da spørge, hvad man tror, man kan regne paa kommende Rigsdage, selv om man frarede nok saa Meget sammen. Dersom Folket synter saa langt ned, at det ikke bryder sig om Videnskab eller Kunst, tror man da, at det vil respektere de bestaaende Institutioner, tror man ikke, at det vil have Midler og Veie nok til at drage det Hele ind i Statskassen; det forekommer mig klart, men det forekommer mig ligesaa klart, naar et Folk vilde tænke saaledes og handle saaledes, at dets Dage vilde være talte, og jeg tror at kunne sige og henvise til, at i de Lande, hvor Demokratiet udvikler sig i samme Grad, som det er Tilfældet her, er man iøvrigt for at fremme saavel den høiere som den lavere Oplysning, saa jeg synes, at det er en beyndelig Mistro, her er til Stede, men det forekommer mig gavnligt, at Universitetet snart maatte komme i en saadan Stilling til Statskassen og Staten, at det fik Pølsen af, at de Benge, de forbrugte, kom til Stede om jeg saa maa sige i snevrere Forstand fra Arbeidets Mand, jeg siger: i snevrere Forstand, jeg er nemlig bange for det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), thi jeg veed, at han er meget ivrig, ligesom jeg ogsaa er, for at kalde os Alle Arbeidere; altsaa, jeg siger det i snevrere Forstand. Det have de Herrer i Mandernes Rige godt af at mindes, at, hvad de skulle have, er kommen til Veie ved Skid og Slæb og Svøb og Nøie, ligesom vi have godt af at mindes, at vort Arbeide uden Videnskabens Hjælp og vor Bestaaen som Folk ikke uden den vilde være hyerfen lang eller god. Jeg tror, at det er godt, at der paa den Maade kommer en Betydning tilstede, imellem Folket og Staten, saa derfor kan jeg saaledes ikke have denne Mistillid til kommende Rigsdage; jeg er vis paa, at den er ubegrundet, jeg er saameget mere vis derpaa, som hvis det var Tilfældet, at den skulde blive begrundet, saa vilde vore Dage som Folk være talte. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 9de Valgkreds (Luren) talte ligeledes